

I. STALIN

**PROLETARSKA REVOLUCIJA
IN
DIKTATURA PROLETARIATA**

OSKOVE
LENINIZMA

Izdal
Agitprop
pri
CK KPS

101.125

D 1925/10225

I. STALIN: Osnove leninizma

PROLETARSKA REVOLUCIJA IN DIKTATURA PROLETARIATA

V čem se značilno razlikuje proletarska revolucija v nasprotju z buržuazno revolucijo?

Razlike lahko povzamemo v petih osnovnih točkah:

1. Buržuazna revolucija se navadno prične, ko so oblike kapitalističnega reda, ki so nastale in dozorele pred odkrito revolucijo v okrilju fevdalne družbe, več ali manj gotove, medtem ko se proletarska revolucija prične, ko še ni ali skoro ni oblik socialističnega reda.

2. Osnovna naloga buržuazne revolucije je v tem, da se osvoji oblast in spravi v sklad z obstoječim meščanskim gospodarstvom, medtem ko je osnovna naloga proletarske revolucije v tem, da se zgradi novo, socialistično gospodarstvo potem, ko se osvoji oblast.

3. Buržuazna revolucija se z osvojitvijo oblasti navadno konča, medtem ko je za proletarsko revolucijo osvojitve oblasti samo njen začetek; pričemer se oblast uporablja kot sredstvo za preurejanje starega gospodarstva in za organizacijo novega.

4. Buržuazna revolucija se omejuje na to, da nadomesti eksploatatorsko skupino na oblasti z drugo eksploatatorsko skupino, radi česar ji ni treba razbijati starega državnega stroja, medtem ko

proletarska revolucija meče z oblasti vse in vsake eksploatatorske skupine in privede na oblast razred proletarcev, voditelja vsega delovnega ljudstva in vseh eksploatairanih, radi česar nujno mora razbiti stari državni stroj in ga nadomestiti z novim.

5. Buržuazna revolucija ne more niti za kolikor toliko dolgo perioda zbrati okoli buržuazije milijone delovnih in eksploatairanih množic prav zato, ker so delovne in eksploatairane, medtem ko jih proletarska revolucija more in mora povezati s proletariatom v trajno zvezo, prav kot delovne in eksploatairane, če hoče izpolniti svojo osnovno nalogo učvrstitve oblasti proletariata in izgradnje novega socialističnega gospodarstva.

Tu je nekoliko osnovnih Leninovih misli o tem

"Ena od osnovnih razlik med buržuazno in socialistično revolucijo - pravi Lenin - je v tem da nove gospodarske organizacije buržuazne revolucije, katera vedno raste iz fevdalizma, postopno nastajajo v okrilju starega reda, pa četudi samo preko razvoja trgovinskih odnosov, postopno izpreminjajo vse strani fevdalne družbe. Buržuazna revolucija ima pred seboj eno samo edino nalogo: da odstrani, odvrže, razruši vse sponke stare družbe. Ko buržuazna revolucija izpolni to nalogo, je izpolnila vse, kar se od nje zahteva: Razvija blagovno proizvodnjo in pospešuje porast kapitalizma.

Socialistična revolucija je v popolnoma drugem položaju. Čem bolj zastala je dežela katera je morala - zaradi vujugaste poti zgodovine - začeti socialistično revolucijo toliko težji je zanjo prehod od starih kapitalističnih odnosov k socialističnim. Tu se pridružujejo nalogam rušenja nove naloge, ne zaslišane težke naloge organizacije."

"Če ne bi bil tvorni ljudski duh ruske revolucije - nadaljuje Lenin - kateri je imel za seboj veliko skušnjo 1905., še v februarju 1917. ustvaril sovjetov, ti ne bi mogli v nikakem primeru prevzeti oblasti oktobra, ker je bil uspeh odvisen od obstoja že gotovih organizacijskih oblik gibanja, ki je zagrabilo milijonsko množico. Ta gotova oblika so bili sovjeti, in zato se nas na političnem področju čakali sijajni uspehi, tista neprestana zmagovalna pot, katero smo prehodili; ker je bila nova oblika politične oblasti gotova, nam je samo nekoliko manjkalo, da z nekaj dekreti pretvorimo sovjetsko oblast iz embrionalnega stanja, v katerem je bil prve mesece revolucija, v uradno priznano obliko ruske države, rusko-sovjetsko republiko."

"Ostali sta - pravi Lenin - še dve izredno težki nalogi, katerih rešitve nikako ni mogoče dosegati po tisti zmagovalni poti, po kateri je šla naša revolucija v svojih prvih mesecih.

To je, prvič, naloga notranje organizacije, pred katero stoji vsaka socialistična revolucija. Socialistična revolucija se razlikuje od buržuazne po tem, da buržuazna revolucija zadene na gotove oblike kapitalistične organizacije, medtem ko socialistična revolucija ne zadene na gotove oblike ustrezajoče organizacije, če se ne oziramo na najbolj razvite oblike kapitalizma, katera v glavnem obsegajo samo maloštevilne vrhove industrije, da se poljedeljstva takorekoč niti ne dotikajo. Organiziranje knjigovodstva, kontrola velikih podjetij, izpreminjanje vsega državnega gospodarskega mehanizma v en sam velik stroj, ustvarjanje gospodarske organizacije, ki deluje tako, da vodi stotine milijono

nov ljudi po enem samem načrtu - to je velika organizatorska naloga, ki je padla na naša ramena. Te naloge po njeni prirodi ni mogoče rešiti z naskokom, kot se nam je to posrečilo, ko smo reševali naloge državljanske vojne."

"... Druga naloga je rešitev vprašanja mednarodne revolucije. Če nam je uspelo tako hitro obračunati s tolpami Kerenskega, če smo tako lahko oblikovali oblast, če smo brez najmanjše bolečine dosegli dekret o socializaciji zemlje in delavski kontroli, je bilo to samo zato, ker so nas posebne okoliščnosti varovale za kratko časovno razdobje pred mednarodnim imperializmom. Mednarodni imperializem, kateremu je na razpolago moč vsega zedinjenega kapitala in vsa moč vojne tehnike, tvori velikanško realno moč; ta se ne more v nobenem primeru in v nobenih okoliščinah pomiriti s Sovjetsko republiko, tako zaradi svojega objektivnega stanja kakor tudi zaradi gosposkih koristi kapitalističnega razreda, ki je v njem utelešen; tega ne more tudi zaradi trgovskih vez, zaradi mednarodnih in denarnih odnosov. Spopad je bil neizbežen. Tu leži največja težava revolucije, njeno največje dovinsko vprašanje - nujnost, rešiti mednarodno nalogo, rešiti mednarodno revolucijo."

To je notranji značaj in osnovni smisel proletarske revolucije.

Ali je mogoče doseči tako kmalen preobrat starih močevinskih odnosov brez nasilne revolucije, brez diktature proletariata?

Jasno je, da ni mogoče. Verovati, da bi se mogla taka revolucija ustvariti mirno, v okviru močevinske demokracije, ki je prilagojena vladavini buržuazije, pomeni bodisi biti norec ali izgubiti normalne človeške pojme ali pa se cinično in odkri-

to odreči proletarski revoluciji.

To ugotovitev je treba poudariti tem krepkeje in odločneje, ker imamo opraviti s proletarsko revolucijo, ki je za sedaj zmagala v eni deželi, obkroženi od sovražnih kapitalističnih dežel, in katere buržuazijo brezpogojno podpira mednarodni kapital.

Zaradi tega - pravi Lenin, - da

"... zaslužnjena razreda ni mogoče osvoboditi brez nasilne revolucije kakor tudi ne brez uničenja tistega aparata državne oblasti, katerega je ustvaril vladajoči razred." "Naj se najprej, - in to ne da bi odpravili privatno lastnino, to je moč, izkoriščanje po kapitalu, - večina prebivalstva opredeli za partijo proletariata. - Šele tedaj bi ona mogla in smela prevzeti oblast - tako govorijo malomeščanski demokrati, dejanski hlapci buržuazije, ki se nazivajo "socialiste".

"Naj najprej, - tako nadaljuje Lenin, - revolucionarni proletariati zruši buržuazijo, odvrže jarem kapitala in razbije meščanski državni aparat - in tedaj si bo zmagoviti proletariati hitro pridobili simpatije in pomoč delovnih, neproletarskih množic, ki jih bo za dovoljil na račun izkoriščevalcev, - tako pravimo mi",

da bi pridobil večina prebivalstva, - pravi Lenin, - mora proletariati, prvič, zrušiti buržuazijo in vzeti državno oblast v svoje roke. Drugič, uvesti mora sovjetsko oblast, uničujoč stari državni stroj, pri čemer začne takoj izpodkopavati gospodstvo, avtoriteto, vpliv buržuazije in malomeščanskih kompromisarjev med neproletarskimi delovnimi množicami. Tretjič, vpliv buržuazije in malomeščanskih kompromisarjev na večino neproletarskih delovnih množic mora končno uničiti s

tem, da na revolucionaren način zadovolji njihove gospodarske potrebe na račun izkoriščevalcev".

To so značilne črte proletarske revolucije.

Katere so potem osnovne črte diktature proletariata, če priznamo, da diktatura proletariata tvori osnovno vsebino proletarske revolucije.

Tale je najsplošnejša opredelitev diktature proletariata, katero je dal Lenin:

"Diktatura proletariata ne pomeni konca razredne borbe, ampak njeno nadaljevanje v novih oblikah. Diktatura proletariata je razredna borba proletariata, ki je zmagal in izbojeval politično oblast - proti buržuaziji, ki je sicer premagana, toda še ni uničena, ni prenehala z odporom, - proti buržuaziji, ki je poječala svoj odpor."

Nastopajoč proti mešanju diktature proletariata z "vseljudsko", "brezrazredno" oblastjo, katere izvira "iz splošnih volitev", pravi Lenin:

"Razred, ki jemlje politično oblast v svoje roke, jo jemlje z zavestjo, da je jemlje sam. To leži v pojmu diktature proletariata. Ta pojem ima smisel samo tedaj, ko razred ve da on sam jemlje politično oblast v svoje roke in da ne vara niti samega sebe niti drugih s čvekanjem o "vseljudski" oblasti, izišli iz splošnih volitev, ki jo potrdi ljudstvo".

Toda to ne pomeni, da oblast enega razreda proletarcev, ki te oblasti ne deli in ne more deliti z drugimi razredi, za dosego svojih ciljev ni veza na pomoč, na zvezo z delovnim in eksploatiranimi množicami drugih razredov. Nasprotno, ta oblast, oblast enega razreda, se mora učvrstiti in do konca uveljaviti samo s posebno obliko zveze med razredom proletarcev in delovnih množic drobno-buržuaznih razredov, predvsem kmečkih delovnih množic.

Kaka posebna oblika zveze je to in v čem obstoji? Mar ta zveza z delovnimi množicami drugih proletarskih razredov sploh ne nasprotuje drugi ideologiji diktature enega razreda?

Ta posebna oblika zveze je v tem, da je vodeča sila te zveze proletariat. Ta posebna oblika zveze je v tem, da je vdja države, vodja v sistemu diktature proletariata, ena edina stranka, stranka proletariata, komunistična stranka, ki ne deli in ne more deliti vodstva z drugimi strankami.

Kakor je videti je nasprotje tu le navidezno.

"Diktatura proletariata, - pravi Lenin, - je posebna oblika razredne zveze (podčrtal J. Stalin) med proletariatom, avantgarde delovnega ljudstva, in mnogoštevilnimi neproletarskimi plastmi delovnega ljudstva, (drebno buržuazije, malimi lastniki, kmeti, inteli-genco itd.), ali njih večino. - zveze proti kapitalu, zveze, ki ima za cilj popolno zrušenje kapitala, popolno zadušitev odpora buržuazije in njenih restavracijskih poizkusov, zveze, ki ima za cilj končno upostavitve in okrepitve socializma. To je zveza posebne vrste, ki je zrastle iz posebnih okoliščin, namreč iz okoliščin najbolj grozovite državljanske vojne; - to je zveza čvrstih pristašev socializma z njegovimi omahljivimi zavezniki, včasih z "nevtralnimi" zavezniki (tedaj borbena zveza postane sporazum o nevtralnosti), zveza med ekonomsko, politično, socialno in duhovno različnimi razredi." (podčrtal St.)

Polemizirajoč v nekem svojem instruktivnem referatu proti takemu pojmovanju diktature proletariata pravi Kamenjev:

"Diktatura na zveza (podčrtal J. St.) enega razreda z drugim"

Mislím, da Kamenjev meri predvsem na neko mesto iz moje brošure "Oktoberska revolucija in tak-

tika ruskih komunistov". kjer je rečeno:

"Diktatura proletariata ni navadna izbrana skupina, katero je "veščo izbrala" skrbna roka "izkušenega stratega" in katera se "razumno opira" na te ali one plasti prebivalstva. Diktatura proletariata je razredna zveza proletariata z delovnimi masami kmetov za zrušenje kapitala, za končno zmago socializma, pod pogojem, da je vodeča sila te zveze proletariata."

Sam popolnoma za to formulacijo diktature proletariata, ker vem, da se popolnoma sklada z Leninovo formulacijo, katero sem sedaj navedel.

Trdim, da izjava Kamenjeva, da "diktatura ni zveza razreda z razredom", dana v tej kategorični obliki, nima nič skupnega z Leninovo teorijo diktature proletariata.

Trdim, da morejo tako govoriti samo ljudje, ki niso razumeli ideje "stika", ideje zveze med proletariatom in kmeti, ideje hegemonije proletariata v tej zvezi.

To morejo govoriti le ljudje, ki niso razumeli te Leninove teze:

"Samo zveza s kmeti (podčrtal J. Stalin) more rešiti socialistično revolucijo v Rusiji, dokler ne nastane revolucija v drugih deželah."

Tako morejo govoriti samo ljudje, ki niso razumeli te Leninove teze:

"Najvišji princip diktature (podčrtal JST) je ohranitev zveze med proletariatom in kmeti, da bi proletariats lahko ohranil vodečo vlogo in državno oblast".

Podčrtavajoč enega od najvažnejših ciljev diktature: zadušitev eksploatacije, pravi Lenin:

"Znanstveni pojem diktature ne pomeni nič drugega, ko z nečemer omejeno oblast, ki je ne veže nikak zakon, absolutno nikako pravi-

lo, in katera se naslanja naravnost na silo. Diktatura pomeni - sprejmite to enkrat za vselej na znaje, gospodje katedri, - neomej; no oblast, ki se opira na nasilje, a nena za kon. Začasa državljanske vojne je vsaka oblast, ki je amagala, lahko samo diktatura."

Toda jasno je, da se diktaturaproletariata ne izčrpava samo v nasilju, čeprav ne more shajati brez nasilja.

"Diktatura, - pravi Lenin, - ne pomeni samo nasilja, čeprav brez nasilja ni mogoča; pomeni tudi višjo organizacijo dela, kakor pa je bila prejšnja."

"Diktatura proletariata... ni samo nasilje proti eksploatatorjem, sploh ni samo nasilje. Gospodarska osnova tega revolucionarnega nasilja, jamstvo njegove življenske sposobnosti in njegovega uspeha je to, da proletariat predstavlja in uresničuje višjo vrsto družbene organizacije čola v primeru s kapitalom. To je bistveno. V tem leži izvor močim garancija neogibne popolne zmage komunizma".

"Njeno bistvo (to je bistvo diktature - J. Stalin) je v organiziranosti in discipliniranosti pred straže delovnega ljudstva, njegove avantgarde, njegovega odinega voditelja - proletariata, katerega cilj je, zgraditi socializem, ukiniti razdelitev družbe na razrede, narediti vse člane družbe za delovne ljudi, inkoreniniti izrabljanje človeka po človeku. Toga cilja ni mogoče uresničiti na mah. To zahteva precej dolgo prehodno dobo od kapitalizma k socializmu; prvič zato, ker je reorganiziranje proizvodstva težka stvar, in drugič, - ker radikalne spremembe na vseh področjih življenja zahtevajo časa in, nazadnje, ker je velikansko moč meščanskih in malomeščanskih navad mogoče prebroditi samo v

dolgi in naporni borbi. Zaradi tega tudi Marx govori o celi dobi diktature proletariata kot o prehodni dobi od kapitalizma k socializmu.

To so karakteristične oznake diktature proletariata. Iz njih izhajajo tri osnovne strani proletarske diktature:

1. uporaba oblasti proletariata za uničenje eksploatatorjev, za obrambo dežele, za okrepitev zveze s proletarci drugih dežel, za razvoj in zmago revolucije v vseh deželah.

2. Uporaba oblasti proletariata za končno ločitev delovnih in izžemanih množic od buržuazije za okrepitev proletariata zveze s temi množicami, za pritegnitev teh množic v socialistično gradnjo, za zagotovitev državnega vodstva teh množic s strani proletariata.

3. Uporaba oblasti proletariata za organiziranje socializma, za uničenje razredov, za prehod v družbo brez razredov. Proletarska diktatura je združevanje vseh teh treh strani... nobena od teh strani ne sme biti povzročena kot edina karakteristična oznaka diktature proletariata, in narobe, pomeni, da manjka samo ena od teh oznak, in tedaj preneha pod pogoj kapitalistične okolice diktatura biti diktatura. Ne sme zato biti niti ena od teh treh strani izključena, ako se nečemo izpostavljamati nevarnosti, da bomo pojem diktature proletariata spazili. Samo vse te tri strani skupaj nam dajo popolnoma dovršen pojem diktature proletariata.

Diktatura proletariata ima svoje dobe, svoje posebne oblike, svoje različne metode dela. V dobi državljanske vojne stopa v ospredje moment nasilja v diktaturi. Toda iz tega nikakor ne sledi, da v dobi državljanske vojne ni nobenega ustvarjalnega dela. Brez takega dela ni mogoče voditi državljanske vojne. V dobi zgradnje socializma pa narobe sto pa v ospredje mirno, organizatorsko, kulturno delo

diktature, revolucionarna zakonitost itd. Toda iz tega zopet nikakor ne sledi, da je v dobi graditve moment nasilja v diktaturi izginil ali da more izginiti. Represivni organi, armada in druge organizacije niso nič manj potrebni za časa graditve ko v dobi državljanske vojne. Brez teh organov ni mogoče nobeno kolikor toliko zagotovljeno graditveno delo diktature. Ne smemo pozabiti, da je revolucija za sedaj zmigala samo v eni deželi. Ne smemo pozabiti, da - dokler imamo kapitalistično okolico - tudi ni odstranjena nevarnost intervencije z vsemi posledicami ki iz te nevarnosti izhajajo.

983-10225

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR

101125

000155

098310225

ZA ČITALNICO